

Van : college van burgemeester en wethouders
Datum : 5 november 2019
Portefeuillehouder(s) : Wethouder Becht
Portefeuille(s) : Onderwijs
Contactpersoon : D. Bolle
Tel.nr. : 8998
E-mailadres : bolle.d@woerden.nl

Onderwerp:
Onderwijsachterstandenbeleid 2020

Kennisnemen van:

Het Onderwijsachterstandenbeleid 2020 voor de gemeente Woerden.

Inleiding:

Het onderwijsachterstandenbeleid gaat over het aanpakken van (dreigende) taalachterstanden bij leerlingen in de basisschool leeftijd. Deze taalachterstand wordt veroorzaakt door onvoldoende taalaanbod in het Nederlands in de thuissituatie. De nadruk bij het onderwijsachterstandenbeleid ligt op voor- en vroegschoolse educatie (VVE). De voorschoolse educatie is gericht op de 2,5 tot 4 jarigen en wordt uitgevoerd door kinderopvangorganisaties. De vroegschoolse educatie is gericht op de 4 tot 6 jarigen en wordt uitgevoerd door het basisonderwijs.

Kernboodschap:

In het Onderwijsachterstandenbeleid wordt het wettelijk kader en de rolverdeling van verschillende partijen beschreven. Daarnaast wordt de visie en doelstelling van de gemeente Woerden omschreven en wordt de gemeentelijke doelgroepdefinitie gegeven. Tot slot is de manier van monitoring en evaluatie gegeven en is er een hoofdstuk over de financiën opgenomen.

Het Onderwijsachterstandenbeleid is een algemene basis van waaruit een jaarlijks uitvoeringsprogramma wordt opgesteld met uitvoerende partijen.

Financiën:

Sinds 1 januari 2019 werkt het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap met nieuwe criteria op basis waarvan de rijksmiddelen verdeeld worden over de gemeenten in Nederland. Voor de gemeente Woerden is in de eerste prognoses een teruggang in rijksbijdrage (Specifieke Uitkering Onderwijsachterstanden) te zien. Daarnaast wordt het aanbod van het aantal uren voorschoolse educatie opgehoogd van 400 naar 640 uur per jaar. We moeten als gemeente dus meer uren aanbieden met minder financiële middelen. Een eventueel tekort in de Rijksbijdrage wordt opgevangen door inzet van het

Generatiebudget en de 'decentralisatie uitkering voorschoolse voorzieningen voor peuters'.

Op basis van de Rijksbijdrage voor de Specifieke Uitkering Onderwijsachterstanden heeft de gemeente Woerden in 2017 € 474.324,- en in 2018 € 493.507,- ontvangen. Voor 2019 is € 461.421,- voorlopig beschikt. Op het moment van schrijven is de voorlopige beschikking voor 2020 nog niet ontvangen.

De 'decentralisatie uitkering voorschoolse voorzieningen voor peuters' is bedoeld voor het zorgen voor toegankelijk aanbod van voorschoolse voorzieningen. Dit budget wordt in de gemeente Woerden ingezet in de vorm van Peuteropvangtoeslag voor ouders die geen recht hebben op Kinderopvangtoeslag via de Belastingdienst en die geen VVE indicatie hebben. De inkomsten vanuit het Rijk voor het toegankelijk maken van peuteropvang zijn € 82.809,- structureel vanaf 2019.

Tot slot heeft het College het Generatiebudget vrijgemaakt om eventuele tekorten door vermindering van de Specifieke Uitkering Onderwijsachterstanden op te vangen, door projecten binnen het Onderwijsachterstandenbeleid hier uit te financieren.

Door bovenstaande maatregelen kunnen we het voorschoolse aanbod voor een brede doelgroep behouden en de kwaliteit van de Voorschoolse Educatie hoog houden. Daarnaast kunnen we projecten die bijdragen aan het verminderen van onderwijsachterstanden behouden, zoals Taalvisite, De Schakelklas, De Taalklas en de inzet van de VVE-coördinator van de GGD.

Vervolg:

Het Onderwijsachterstandenbeleid wordt samen met betrokken partners uitgewerkt in een jaarlijks uitvoeringsplan. Hierin worden alle projecten die bijdragen aan het bestrijden van onderwijsachterstanden beschreven en geprioriteerd.

Bijlagen:

- Onderwijsachterstandenbeleid gemeente Woerden 2020 (geregistreerd onder corsanummer 19.087501)

De secretaris,

drs. M.H.J. van Kruijsbergen MBA

De burgemeester,

V.J.H. Molkenboer

ONDERWIJSACHTERSTANDENBELEID 2020

GEMEENTE WOERDEN

Notitie onderwijsachterstandenbeleid 2020 gemeente Woerden

Organisatie	Woerden
Organisatietype	Gemeente
Officiële naam regeling	Notitie onderwijsachterstandenbeleid 2020 Gemeente Woerden
Citeerregel	Notitie onderwijsachterstandenbeleid 2020
Vastgesteld door	
Datum	
Onderwerp	Algemeen

Wettelijke grondslag(en) of bevoegdheden waarop de regeling is gebaseerd:

1. Wet kinderopvang
2. Wet op het primair onderwijs
3. Wet op het onderwijstoezicht
4. Wijzigingswet Wet kinderopvang, enz. (wijzigingen in het onderwijsachterstandenbeleid)
5. Besluit basisvoorwaarden kwaliteit voorschoolse educatie

INLEIDING

Het onderwijsachterstandenbeleid gaat over het aanpakken van (dreigende) taalachterstanden bij leerlingen in de basisschool leeftijd. Deze taalachterstand wordt veroorzaakt door onvoldoende taalaanbod in het Nederlands in de thuissituatie. De nadruk bij het onderwijsachterstandenbeleid ligt op voor- en vroegschoolse educatie (VVE). De voorschoolse educatie is gericht op de 2,5 tot 4 jarigen en wordt uitgevoerd door kinderopvangorganisaties. De vroegschoolse educatie is gericht op de 4 tot 6 jarigen en wordt uitgevoerd door het basisonderwijs.

De gemeente Woerden ziet het belang van vroeg signalering en preventie op het gebied van taalachterstanden en zet zich daarom in om de kwaliteit van VVE in Woerden te blijven verbeteren. De gemeente heeft hier ook een belangrijke wettelijke taak in. Een onderdeel van deze wettelijke taak is dat de gemeente verantwoordelijk is voor het aanbod van Voorschoolse Educatie. Een belangrijke verandering hierin is het aantal uren Voorschoolse Educatie dat een kind met een indicatie geboden wordt. Tot 1 augustus 2020 krijgen kinderen die tot de doelgroep behoren een indicatie voor 400 uur Voorschoolse Educatie per jaar. Na die datum wordt het aantal uren opgehoogd naar 640 uur per jaar. Voor de gemeente Woerden betekent dit dat er meer budget moet worden ingezet op de kindplaatsen Voorschoolse Educatie op de kinderopvang.

Op basis van dit onderwijsachterstandenbeleid wordt met de uitvoerende partijen elk jaar een uitvoeringsprogramma opgesteld waarin recente ontwikkelingen worden meegenomen en waarin prioriteiten worden gesteld.

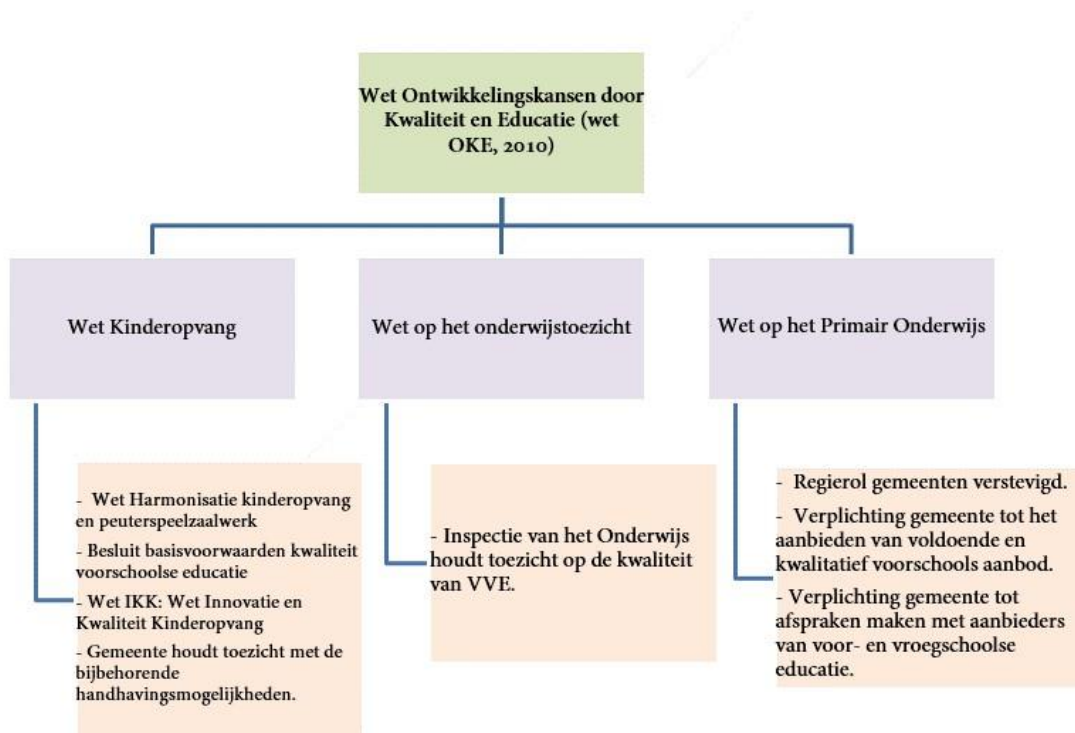
INHOUD

Inleiding.....	3
1. Verantwoordelijkheden voor- en vroegschoolse educatie	5
1.1. Wettelijk kader	5
1.2. Rolverdeling.....	6
2. Visie en doelstelling gemeente Woerden	8
2.1. Achtergrond bij Voor- en Vroegschoolse Educatie.....	8
2.2. Visie gemeente Woerden op voorschoolse educatie	8
2.3. Doelstelling Voorschoolse Educatie in de gemeente Woerden	8
3. Doelgroep Voor- en Vroegschoolse Educatie.....	10
3.1. Criteria ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap	10
3.2. Doelgroepdefinitie Voorschoolse Educatie gemeente Woerden	11
3.3. Doelgroepdefinitie Vroegschoolse Educatie gemeente Woerden	12
3.4. Ouderbetrokkenheid	13
3.5. Tegengaan segregatie.....	13
4. Cijfers gemeente Woerden	14
5. Monitoring en evaluatie	16
6. Financiën	18

1. VERANTWOORDELIJKHEDEN VOOR- EN VROEGSCHOOLSE EDUCATIE

1.1. WETTELIJK KADER

Met de invoering van de wet Ontwikkelingskansen door Kwaliteit en Educatie (wet OKE) op 1 augustus 2010 hebben gemeenten en scholen nieuwe verantwoordelijkheden gekregen m.b.t. het bestrijden van onderwijsachterstanden. De wet OKE heeft drie wetten gewijzigd: de wet kinderopvang, de wet op het onderwijstoezicht en de wet op het primair onderwijs.

Afbeelding 1. Relatie wetten en verantwoordelijkheden

Een nevendoeel van de wet OKE was het harmoniseren van de kinderopvang en het peuterspeelzaalwerk en daarmee een kwaliteitsimpuls geven aan het peuterspeelzaalwerk. De Wet harmonisatie kinderopvang en peuterspeelzaalwerk is in januari 2018 landelijk in werking getreden. In de gemeente Woerden is dit enkele jaren geleden al doorgevoerd. De harmonisatie van voorschoolse voorzieningen is positief verlopen. De drie pijlers van de harmonisatie van voorschoolse voorzieningen bestaan uit:

1. het versterken van de pedagogische kwaliteit;
2. één kwaliteitskader voor peuterspeelzalen en kinderdagverblijven;
3. één financieringsstructuur voor werkende ouders.

De Wet harmonisatie kinderopvang en peuterspeelzaalwerk houdt een wijziging in van de Wet kinderopvang en kwaliteitseisen peuterspeelzalen (WKO) en enkele andere wetten. De wijzigingen in kwaliteitseisen in kinderopvang en peuterspeelzaalwerk is apart geregeld in de Wet innovatie en kwaliteit kinderopvang (IKK).

Deze wet is ook in januari 2018 inwerking getreden. De nieuwe kwaliteitseisen zijn uitgewerkt in het Besluit kwaliteit kinderopvang en enkele ministeriële regelingen.

Deze wetten vormen samen met de Wet op het Primair Onderwijs (WPO) en het Besluit basisvoorwaarden kwaliteit voorschoolse educatie, het wettelijk kader voor dit beleidskader.

1.2. ROLVERDELING

Meerdere partijen spelen een rol bij de aanpak van onderwijsachterstanden. Uiteraard zijn dat de voorschoolse voorzieningen en het onderwijs, maar ook de Rijksoverheid, lokale overheid en GGD spelen hierin een rol. De Rijksoverheid bepaalt de wettelijke kaders en stelt middelen beschikbaar voor de uitvoering van het onderwijsachterstandenbeleid door gemeenten en het primair onderwijs.

Rol van de Rijksoverheid

De Rijksoverheid stelt de kaders als het gaat om het Onderwijsachterstandenbeleid. Het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap verdeelt de landelijke middelen die beschikbaar worden gesteld aan gemeenten en scholen. Sinds 1 januari 2019 worden hier nieuwe criteria voor gebruikt. Meer uitleg hierover volgt in hoofdstuk 3.1. Daarnaast stelt het ministerie kwaliteitseisen op waaraan kinderopvangorganisaties en scholen moeten voldoen. Een belangrijke wijziging in 2020 is dat het aantal uur dat een kind naar de Voorschoolse Voorziening gaat wordt opgehoogd. Kinderen die vóór 01-08-2020 een VE indicatie krijgen, wordt 400 uur gesubsidieerde voorschool per jaar aangeboden. Kinderen die ná 01-08-2020 een VE indicatie krijgen, wordt 640 uur gesubsidieerde voorschool per jaar aangeboden. Het is aan gemeenten en aanbieders van Voorschoolse Educatie om dit aanbod te creëren.

Rol van de gemeente Woerden

De gemeente Woerden heeft op grond van de WPO (artikel 166, 167) en de wet OKE een verplichting tot het aanbieden van voldoende voorschools aanbod in volume, spreiding en kwaliteit voor de doelgroepkinderen binnen de gemeente. Doelgroepkinderen zijn peuters/kleuters met een mogelijke taalachterstand. Het Rijk stelt voor onderwijsachterstandenbeleid een specifieke uitkering beschikbaar aan gemeenten. Dit geld is bestemd voor het aanbod van voorschoolse educatie (VE), schakelklassen en andere taal bevorderende activiteiten. De hoogte van de Rijksbijdrage is gebaseerd op de gemiddelde onderwijsscore binnen een gemeente (zie hoofdstuk 3). Deze onderwijsscore bepaalt hoeveel financiële middelen het Rijk toekent aan de gemeente.

De gemeente en basisscholen zijn verplicht om samen afspraken te maken over het verbeteren van de leerprestaties van leerlingen met een taalachterstand. De gemeente is verantwoordelijk voor voorschoolse educatie en scholen voor vroegschoolse educatie. Ook zijn gemeenten verplicht afspraken te maken op basis van gelijkwaardigheid met schoolbesturen en houders van kinderopvangorganisaties. Onder deze afspraken vallen tenminste het definiëren en de werving van de doelgroep, de toeleiding naar de voor- en vroegschoolse

voorzieningen, het zorgdragen voor een doorlopende leerlijn van voorschoolse naar vroegschoolse educatie en het behalen van resultaten bij de vroegschoolse educatie. Deze afspraken worden 'resultaatafspraken' genoemd en gecontroleerd door de onderwijsinspectie.

Rol van schoolbesturen in het primair onderwijs

De schoolbesturen primair onderwijs zijn verantwoordelijk voor het bestrijden/verminderen van onderwijsachterstanden bij hun leerlingen. Het primair onderwijs is specifiek verantwoordelijk voor de vroegschoolse educatie (in de groepen één en twee). Daarnaast kunnen in de groepen drie tot en met acht ook programma's ingezet worden om onderwijsachterstanden te bestrijden. Afhankelijk van de gemiddelde onderwijsscore krijgen scholen van de Rijksoverheid geld voor de bestrijding van onderwijsachterstanden.

Rol van de GGDrU - indicering

De GGD regio Utrecht voert in de gemeente Woerden de Jeugdgezondheidszorg (JGZ) uit. Zij onderzoeken en volgen kinderen op een systematische manier en signaleren stagnaties in de ontwikkeling. Omdat de kinderartsen van de GGD bijna alle kinderen zien, zijn zij verantwoordelijk voor de indicering van kinderen voor een VVE plek. Dit doen zij op basis van gemeentelijke criteria. Deze criteria worden verder toegelicht in hoofdstuk 3.

Rol van de GGDrU - toeleiding

Naast indicering is de GGD in de gemeente Woerden ook verantwoordelijk voor de toeleiding van kinderen naar een passende VVE plek. Dit houdt in dat de VVE coördinator met de ouders in gesprek gaat over wat Voorschoolse Educatie inhoudt en wat er van de ouders verwacht wordt. Daarnaast zorgt de coördinator er voor dat de indicaties van de jeugdarts naar de gemeente worden gestuurd. Tot slot houdt de coördinator in de gaten of de geïndiceerde kinderen daadwerkelijk naar een voorziening voor Voorschoolse Educatie gaan, en zo niet, wat daarvan de reden is. De VVE coördinator is voor ouders een vertrouwd gezicht, waar zij ook terecht kunnen voor vragen en de coördinator legt vele huisbezoeken af. Door deze werkwijze gaan vrijwel alle geïndiceerde kinderen naar een voorziening met Voorschoolse Educatie.

2. VISIE EN DOELSTELLING GEMEENTE WOERDEN

2.1. ACHTERGROND BIJ VOOR- EN VROEGSCHOOLSE EDUCATIE

Uit onderzoek blijkt dat het investeren in voorzieningen voor jonge kinderen lonend is. Kinderopvang levert een belangrijke bijdrage aan de ontwikkeling van kinderen en het verminderen van achterstanden. Dit staat in het SER-advies 'Gelijk goed van start', visie op het toekomstige stelsel van voorzieningen voor jonge kinderen' (2016). Het is daarom ook voor de gemeente Woerden belangrijk om zoveel mogelijk peuters naar een voorschoolse voorziening te leiden. Onder voorschoolse voorzieningen wordt bedoeld: de kinderopvang 0-4, peuteropvang en gastouderopvang. Al deze voorzieningen zijn opgenomen in de Wet kinderopvang en kwaliteitseisen peuterspeelzalen.

2.2. VISIE GEMEENTE WOERDEN OP VOORSCHOOLSE EDUCATIE

Het onderwijsachterstandenbeleid speelt een belangrijke rol binnen de preventie en vroegsignalering van (dreigende) taalachterstanden bij jonge kinderen. Zoals ook in het Coalitieakkoord staat, is taalverwerving belangrijk omdat het in onze samenleving steeds belangrijker is om (digitale) informatie te kunnen verwerken. Laaggeletterdheid levert op latere leeftijd problemen op die wellicht te voorkomen zijn. Het vroeg signaleren van taalachterstanden draagt bij aan gelijke kansen voor jonge kinderen in het onderwijs.

Binnen het onderwijsachterstandenbeleid zijn er naar de VVE meerdere projecten die bijdragen aan het verminderen van taalachterstanden bij kinderen. Deze projecten zijn opgenomen in het uitvoeringsprogramma dat per jaar wordt opgesteld.

Om in te zetten op vroegsignalering binnen de Voor- en Vroegschoolse Educatie en de aanpak van laaggeletterdheid, is samenwerking tussen betrokken partijen van belang. Hierbij moeten voorschoolse voorzieningen, basisscholen, de GGD en de gemeente samenwerken. Een onderdeel van de samenwerking is het bespreken van de doorgaande leerlijn, wat gebeurt tijdens brede school overleggen en de Lokaal Educatieve Agenda (LEA).

Tot slot is de rol van de ouders bij de aanpak van taalachterstanden cruciaal. Ouders hebben de primaire verantwoordelijkheid voor de opvoeding van hun kind en stimulering van de ontwikkeling thuis is erg belangrijk voor kinderen om vooruit te gaan. Hier wordt verder op ingegaan in hoofdstuk 3.4.

2.3. DOELSTELLING VOORSCHOOLSE EDUCATIE IN DE GEMEENTE WOERDEN

In de gemeente Woerden zijn voorschoolse voorzieningen met een VVE programma toegankelijk voor doelgroep peuters en niet-doelgroep peuters. We streven naar gemengde groepen, waarin doelgroep peuters en niet-doelgroep peuters van elkaar leren en waarmee we segregatie tegengaan. Door vroegsignalering van taalachterstanden en de aanpak hiervan gaan minder kinderen met een achterstand naar de basisschool. Dit leidt tot betere kansen in de verdere (school)loopbaan.

Het doel van Voorschoolse Educatie binnen het onderwijsachterstandenbeleid *is om peuters in de leeftijd tussen 2,5 en 4 jaar, met een (dreigende) taalachterstand ten gevolge onvoldoende taalaanbod in het Nederlands beter voor te bereiden op de basisschool en ervoor te zorgen dat zij na hun kleutertijd zonder, dan wel met een zo klein mogelijke, achterstand naar groep 3 kunnen.*

Doorgaande leerlijn

Om bovenstaande doelstelling te halen, streven we naar een doorlopende ontwikkellijn voor kinderen in de leeftijd van 2,5 jaar tot het eind van de basisschool. Voor het jonge kind is het belangrijk dat voorschoolse voorzieningen en basisscholen samen een doorgaande ontwikkellijn neerzetten. Gegevens over de ontwikkeling van kinderen worden van voor- naar vroegschool overgedragen middels een zogenaamde 'warme overdracht'. VVE kinderen zijn hier het vertrekpunt maar het is wenselijk dat dit voor alle kinderen gebeurt. De onderbouwdocent kan zo een goede aansluiting realiseren. Het neerzetten van een doorgaande ontwikkellijn is de verantwoordelijkheid van de kinderopvangorganisaties en de basisscholen. Om de overdracht voor alle kinderen hetzelfde te laten verlopen, is een overdrachtsformulier opgesteld door de kinderopvang en basisscholen in de gemeente Woerden.

3. DOELGROEP VOOR- EN VROEGSCHOOLSE EDUCATIE

3.1. CRITERIA MINISTERIE VAN ONDERWIJS, CULTUUR EN WETENSCHAP

Sinds 1 januari 2019 hanteert het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap nieuwe criteria bij het verdelen van de financiële middelen voor onderwijsachterstanden over alle gemeenten in Nederland. Deze criteria zijn dus alleen belangrijk voor de bepaling van het budget dat wij jaarlijks als gemeente krijgen van het Rijk.

Het Ministerie van OCW heeft het CBS gevraagd om te onderzoeken of er indicatoren zijn die het risico op en het voorkomen van onderwijsachterstanden beter kunnen voorspellen dan het opleidingsniveau van de ouders. Dat blijkt het geval. Een samenhangende set indicatoren, waaronder ook het opleidingsniveau van de ouders, blijkt een betere voorsteller te zijn.

De nieuwe indicatoren zijn:

- *Opleidingsniveau ouders;*
- *Het land van herkomst van de ouders;*
- *Het aantal jaar dat de moeder in Nederland woont;*
- *Gemiddeld opleidingsniveau van de moeders van de basisschool;*
- *Of ouders in schuldsanering zitten.*

Door het analyseren van (openbare) bestanden is het mogelijk om per school en per gemeente de omvang van (het risico op) onderwijsachterstanden te voorspellen. De indicatoren verwijzen niet naar individuele kinderen maar naar het relatieve aandeel van de achterstand op deze school of in deze gemeente, ten opzichte van andere. Op afbeelding 2 zijn de indicatoren en wegingsfactoren weergegeven zoals deze per 1 januari 2019 gelden.

Bij de indicatoren wordt er gekeken naar de te verwachte Cito-score van een kind. Zijn er veel risicofactoren, dan wordt de verwachte cito-score lager, zijn er veel beschermende factoren, dan wordt de te verwachte cito-score hoger. Hier wordt vervolgens een onderwijsscore aan gehangen. Zijn er dus veel leerlingen met veel risicofactoren woonachtig in de gemeente, dan krijgt de gemeente een hogere Rijksbijdrage. Zijn er weinig leerlingen met risicofactoren woonachtig in de gemeente, dan krijgt de gemeente een lagere Rijksbijdrage. Hierbij wordt jaarlijks één pot geld verdeeld over alle gemeenten, dus de bijdrage is niet alleen afhankelijk van de scores binnen de gemeente Woerden, maar ook van scores in andere gemeenten in Nederland.

Afbeelding 2. Criteria en rekenmethode voor vaststellen onderwijsscores per gemeente

3.2. DOELGROEPDEFINITIE VOORSCHOOLSE EDUCATIE GEMEENTE WOERDEN

Het ministerie van OCW gaat niet over de doelgroepdefinitie die gemeenten en scholen gebruiken. Het gaat hierbij om lokaal maatwerk. De gemeente bepaalt de doelgroepdefinitie voor de kinderen die in aanmerking komen voor Voorschoolse Educatie, basisscholen bepalen de doelgroepdefinitie voor kinderen die in aanmerking komen voor (extra ondersteuning tijdens de) Vroegschoolse Educatie.

Een kind in de leeftijd van 2,5 tot 4 jaar behoort tot de doelgroep voor Voorschoolse Educatie wanneer hij of zij aan één van de volgende criteria voldoet:

1. Het kind heeft een taalachterstand, veroorzaakt door onvoldoende taalaanbod in het Nederlands in de thuissituatie;
2. Het opleidingsniveau van één of beide ouders/verzorgers is lager dan mbo-3 niveau.

Er wordt gekeken of ouders zelf in staat zijn om de taalachterstand aan te pakken. Is dat niet het geval, dan komt een kind in aanmerking voor een VVE indicatie. Bij het afgeven van een indicatie voor Voorschoolse Educatie worden ouders er op gewezen dat zij actief betrokken moeten zijn bij de taalontwikkeling van hun kind. Dit is een vereiste voor het afgeven en behouden van de indicatie. De VVE-coördinator bespreekt met de ouders dat zij enkele ochtenden moeten meedraaien op de VE groep en dat zij de ouderbrieven van de kinderopvang moeten lezen. Hierin staan de thema's waar aan gewerkt wordt en welke woorden de ouders thuis kunnen oefenen.

De jeugdarts van de GGD bepaalt op basis van de definitie welke peuter tot de doelgroep behoort en geeft wanneer nodig, een indicatie af voor VVE bij het consult van 24 maanden. Hierbij is het van belang duidelijk onderscheid te maken tussen zorgkinderen (kinderen met een specifieke hulpvraag/ondersteuningsbehoefte, bijvoorbeeld een lichamelijke/geestelijke beperking of een chronische ziekte) en VVE kinderen. Kinderen met een spraak- of taalontwikkelingsstoornis of opvoedingsproblemen komen in eerste instantie niet in aanmerking voor een VVE indicatie. Ouders met een zorgvraag voor hun kind kunnen contact leggen met WoerdenWijzer voor passende ondersteuning.

De Sociaal Medische Indicatie kan ingezet worden als blijkt dat er geen achterstand is bij het kind maar vanuit de medische/psychische situatie van ouders wel urgentie voor kinderopvang is en zij niet in aanmerking komen voor kinderopvangtoeslag. De aanvraag van de Sociaal Medische Indicatie verloopt via een (jeugd)arts.

3.3. DOELGROEPDEFINITIE VROEGSCHOOLSE EDUCATIE GEMEENTE WOERDEN

Vanaf het vierde jaar gaan kinderen naar de basisschool. Hier begint de Vroegschoolse Educatie. Met de Wet OKE is onder andere de Wet op het Primair Onderwijs (WPO) gewijzigd. Hierin is in ieder geval opgenomen dat gemeenten en schoolbesturen resultaatafspraken moeten maken met betrekking tot de vroegschoolse educatie, zogenoemde 'resultaatafspraken'. De opbrengsten van vroegschoolse educatie zijn beter meetbaar dan de resultaten van de voorschoolse voorzieningen omdat het vaardigheidsniveau betrouwbaarder kan worden gemeten.

Scholen zijn vrij om de vroegschoolse educatie in een bepaalde vorm aan te bieden, maar moeten het onderwijs wel zodanig inrichten dat er op structurele en herkenbare wijze aandacht wordt besteed aan het bestrijden van achterstanden (WPO, artikel 8). De gemeente is verantwoordelijk voor het bepalen van de doelgroep van Voorschoolse Educatie. Schoolbesturen zijn verantwoordelijk voor het definiëren van de doelgroep voor Vroegschoolse Educatie. In het basisonderwijs wordt bij de definitie van de doelgroep

doorgaans uitgegaan van criteria die ook in de Voorschoolse periode gelden. De middelen voor de vroegschool (4-6 jaar) ontvangen de scholen via de lumpsum, dit is één budget voor het geven van goed onderwijs welke aan schoolbesturen wordt uitgekeerd. Hiermee kunnen scholen kiezen hoe ze het geld inzetten. De bijdrage om onderwijsachterstanden aan te pakken binnen de lumpsum is gebaseerd op dezelfde criteria als waarop gemeenten hun bijdrage ontvangen (zie afbeelding 2). Wanneer een gemeente dus een hogere of lagere bijdrage van het Rijk ontvangt, dan geldt ditzelfde voor de scholen binnen de gemeente.

3.4. OUDERBETROKKENHEID

Vanuit de gemeente Woerden willen we betrokkenheid van ouders bij de taalontwikkeling van hun kind versterken. De onderwijsinspectie vraagt van gemeenten dat zij actieve participatie van ouders van VVE kinderen inzet als instrument om achterstanden van peuters te voorkomen of te verminderen. De VVE-coördinator bespreekt met de ouders wat er van hen verwacht wordt. Uit onderzoek is gebleken dat als ouders kinderen thuis stimuleren, de kinderen sneller vooruit gaan, bijvoorbeeld als het gaat om woordenschat. Alle locaties met Voorschoolse Educatie en de basisscholen doen erg hun best om ouders te betrekken bij de taalontwikkeling van de kinderen, maar dit blijft een punt van aandacht.

In het uitvoeringsprogramma staan projecten die er (mede) op gericht zijn om de ouderbetrokkenheid te vergroten. Taalvisite is hier een voorbeeld van, waarbij vrijwilligers bij gezinnen thuis komen voorlezen en zo het goede voorbeeld geven aan ouders. We willen meerdere initiatieven gaan onderzoeken om de ouderbetrokkenheid in de toekomst te vergroten. Dergelijke projecten worden dan opgenomen in het uitvoeringsprogramma en hierbij wordt uitdrukkelijk de verbinding met kinderopvang en scholen gezocht.

3.5. TEGENGAAN SEGREGATIE

Bij de implementatie van de Wet OKE is het tegengaan van segregatie van doelgroepkinderen ten opzichte van niet-doelgroepkinderen en segregatie binnen de groep doelgroepkinderen een belangrijk aandachtspunt. Segregatie is een scheiding tussen verschillende groepen mensen met gemeenschappelijke kenmerken in een samenleving. We willen als gemeente liever geen groepen waar alleen kinderen met een taalachterstand geplaatst worden. We streven naar gemengde groepen zodat kinderen zich aan elkaar kunnen optrekken, maar zien in de praktijk dat dit niet altijd mogelijk is. We houden aandacht voor het tegengaan van segregatie door het vormen van samenwerkingsverbanden tussen verschillende partijen en dit steeds terug te laten komen op de agenda bij overleggen. Bij de implementatie van de uitbreiding van 10 uur naar 16 uur voor doelgroepkinderen houden we rekening met het risico op segregatievorming en gaan we hierover met elkaar in gesprek.

4. CIJFERS GEMEENTE WOERDEN

In de gemeente Woerden woonden op 1 januari 2018 1197 peuters van 2 en 3 jaar oud. Op 1 januari 2019 waren dit er 1190.

Jaartal	2 jaar oud	3 jaar oud
2015	611	577
2016	553	623
2017	562	563
2018	620	577
2019	557	633

Tabel 2. aantal peuters van 2 en 3 jaar oud in de gemeente woerden op 1 januari, van CBS Statline

De GGD ziet vrijwel al deze peuters op het consultatiebureau en heeft in 2018 70 VE indicaties afgegeven voor twee dagdelen Voorschoolse Educatie. Hiermee krijgt ongeveer 12,5% van alle 2-jarigen een VE indicatie. Een enkele keer wordt een kind na het krijgen van een VE indicatie toch niet ingeschreven op een VE locatie, om verschillende redenen. Een aantal ouders wachten nog met een VE groep of ouders hebben besloten hun kind naar een reguliere kinderopvang of gastouder te brengen zonder VE. Er is 12 keer een indicatie afgegeven voor een derde dagdeel VE.

Reden nieuwe indicaties 2018:

- Lage opleiding ouders: 17 kinderen;
- Risico op achterstand Nederlandse taal: 23 kinderen;
- Gemeente specifieke: 11 kinderen;
- Combinatie 1+2: 17 kinderen;
- Combinatie 2+3: 2 kinderen.

Voorschoolse Educatie				
Locatie	Peutergroep	Afgegeven beschikkingen		
		2016	2017	2018
Harmelen	Moeder de Gans	3	2	2
	Peuterhof/Nijntje Pluis (KMN Kind&Co)	2	5	3
Kamerik	De Poppenkast	2	1	2
Zegveld	Peuterpret (KMN Kind&Co)	6	4	3

Woerden - Molenvliet	Paddenstoel (KMN Kind&Co)	8	16	6
	Kabouters (KMN Kind &Co)	8	6	4
	Tinkelbel (KMN Kind&Co)	1	-	6
Woerden – Schilderskwartier	Kloddertje (KMN Kind&Co)	7	18	14
Middelland	Speelweide	2	2	-
	Scheve Schuit	2	-	1
	De Verborgten Schat	-	-	2
Staatsliedenkwartier	Kwebbel (KMN Kind&Co)	7	3	6
Spel & Polanen	Koters (KMN Kind&Co)	1	-	1
	Snoetjes (KMN Kind&Co)	2	3	1
	Bubbels (KMN Kind&Co)	2	2	3
Bomen- en Bloemenbuurt	Haventje (KMN Kind&Co)	13	10	11
	Kleine Beer (KMN Kind&Co)	1	-	-
Totaal		66	72	65

Tabel 3. Afgegeven indicaties voor Voorschoolse Educatie, bron: administratie van de gemeente Woerden.

Omdat een afgegeven beschikking 1,5 jaar geldig is (van 2,5 tot 4 jaar), zitten er meer kinderen op een VE groep dan de 70 waarvoor in 2018 een beschikking is afgegeven.

5. MONITORING EN EVALUATIE

Het is van belang om het bereik en de uitvoering van voorschoolse educatie en de opbrengsten van voor- en vroegschoolse educatie systematisch in kaart te brengen, conclusies te trekken, de afspraken te evalueren en het beleid waar nodig te verbeteren. Zo wordt geëvalueerd of de goede dingen worden gedaan en of de dingen goed gedaan worden. Dit proces is de kwaliteitscyclus. De Inspectie van het onderwijs heeft dit ook als beoordelingspunt in haar toezichtskader. De kwaliteitscyclus heeft tot doel om de uitvoering en kwaliteit te monitoren en te evalueren en tegelijkertijd inzicht te bieden in de voortgang van de beleidsdoelstellingen. De uitkomsten van de kwaliteitscyclus (voortgang op beleidsdoelstellingen) komen vervolgens weer terug in de beleidscyclus. Bij het inrichten van de kwaliteitscyclus wordt de PDCA cyclus gebruikt, de Plan-Do-Check-Act cyclus.

Plan: afspraken maken

In het uitvoeringsprogramma wordt per jaar omschreven welke projecten bijdragen aan het bestrijden van onderwijsachterstanden. Hierin wordt omschreven wat het project inhoudt, wie de uitvoerende partij is, voor welke doelgroep het project toegankelijk is en welke afspraken er gemaakt zijn binnen het project. Tot slot wordt er een schatting van de kosten per project gegeven. Het uitvoeringsprogramma wordt in samenspraak met de uitvoerende partijen opgesteld.

Do: uitvoering

De afspraken in het uitvoeringsplan worden door de betrokken partijen uitgevoerd. Ieder jaar wordt opnieuw bepaald welke acties en/of projecten er uitgevoerd gaan worden.

De Wet op het Primair Onderwijs schrijft de gemeente voor jaarlijks te overleggen met de schoolbesturen en de aanbieders van voorschoolse educatie. In Woerden doen we dit tijdens de Lokale Educatieve Agenda (LEA). Naast deze partijen worden afhankelijk van de agenda ook andere externe organisaties uitgenodigd, bijvoorbeeld de Jeugdgezondheidszorg. Het uitvoeringsprogramma wordt tijdens de LEA besproken.

Check: monitoren van de resultaten

Elk jaar zal er een digitale vragenlijst worden uitgezet om te achterhalen of we met het onderwijsachterstandenbeleid bereiken wat we willen bereiken. Deze manier van monitoren zal zich in eerste instantie richten op de doorgaande leerlijn in de Voor- en Vroegschoolse Educatie. De vragenlijst wordt uitgezet onder (leerkrachten van) basisscholen en de voorschoolse voorzieningen.

Enkele projecten, zoals Taalvisite, worden apart gemonitord middels kwartaalgesprekken en een eindverslag.

Act: evalueren en hoe verder?

De resultaten van de vragenlijst worden in een korte rapportage verwerkt en besproken tijdens de LEA en de Brede School Overleggen in Molenvliet en Schilderskwartier. De twee vragen die hierbij centraal staan zijn:

- Welke resultaten zijn behaald en wat waren hierbij succesfactoren en knelpunten?
- Wat betekent dit voor het vervolg?

Op basis van de analyse kunnen projecten of acties worden bijgesteld of nieuwe onderdelen worden opgenomen in het volgende uitvoeringsprogramma.

6. FINANCIËN

De nieuwe indicatoren en financieringssysteem van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, zoals uitgelegd in hoofdstuk 3, heeft voor de Gemeente Woerden financiële gevolgen. In de eerste globale berekeningen die het ministerie heeft gemaakt, loopt de Rijksbijdrage voor het onderwijsachterstandenbudget terug voor de gemeente Woerden. Hiervoor is een afbouwperiode vastgesteld van drie jaar, vanaf januari 2019.

Specifieke uitkering onderwijsachterstanden gemeente Woerden	
2017	€ 474.324
2018	€ 493.507
2019 (voorlopige beschikking)	€ 461.421

In september wordt de voorlopige beschikking van het volgende jaar en de definitieve beschikking van het vorige jaar ontvangen. Doordat de voorlopige beschikking voor het volgende jaar erg laat komt, is het moeilijk anticiperen op schommelingen in het budget. Door de gestelde indicatoren waarmee gerekend wordt voor de verdeling van de Rijksmiddelen, is het niet mogelijk zelf te berekenen hoeveel de gemeente Woerden volgend jaar gaan krijgen aan middelen.

Vanaf augustus 2020 wordt de uren-norm voor Vroegschoolse Educatie opgehoogd van 400 naar 640 uur per jaar. Dit houdt in dat we in de gemeente Woerden met minder middelen, meer uur voorschoolse educatie moeten bieden. Omdat het College veel waarde hecht aan vroegsignalering en preventie op taalachterstanden, is er budget vrijgemaakt om eventuele tekorten binnen het onderwijsachterstandenbeleid op te vangen.

Andere projecten binnen het Onderwijsachterstandenbeleid

Kindplaatsen op de Voorschoolse Educatie zijn de grootste hap uit het budget voor Onderwijsachterstanden. Andere projecten die uit dit budget betaald worden zijn de VVE-coördinatie door de GGD, Taal- en Schakelklassen voor kinderen van nieuwkomers en de Speelgarage. In het jaarlijkse uitvoeringsplan wordt een begroting bijgevoegd en wordt bekeken welke projecten prioriteit hebben en uit welk budget dit betaald kan worden. De gemeente heeft een aanbodverplichting voor de kindplaatsen op de voorschoolscholen, dus dit heeft voorrang binnen het budget.

Decentralisatie uitkering voorschoolse voorzieningen voor peuters

Naast de OAB middelen krijgen we van het Rijk ook een decentralisatie uitkering om te zorgen voor voldoende aanbod van voorschoolse voorzieningen. Dit budget wordt ingezet in de vorm van Peuteropvangtoeslag voor

ouders die geen recht hebben op Kinderopvangtoeslag via de belastingdienst en geen vve indicatie hebben. Zo kunnen kinderen van deze ouders met een financiële bijdrage naar de kinderopvang.

De inkomsten vanuit het Rijk voor het toegankelijk maken van peuteropvang zijn € 82.809,- structureel vanaf 2019.